

Определена роль информационных технологий в проведении лекций. Ведь именно мультимедийная лекция даст возможность одновременного визуального и аудиального влияния на студента, а дополнительное ведение видеофильмов дает возможность основательной усвоению материала и возможность студенту представить себя непосредственно на рабочем месте практикующего специалиста.

O.M. Barna, M.I. Fedorovska'

Organization of the Lecture Process with Pharmaceutical Compounding Under the Conditions of Credit-Modular System

I. Horbachevsky Ternopil State Medical University

¹Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

Abstract. One of the essential aspects of the specialist training is a high school lecture. What is the role of lecture in the student education? Lecture is a logical, consistent and systematic explicit statement of a scientific concept, which is often accompanied by demonstration of experiments and visual aids. The main requirements of modern lecture is scientism, availability, unity of form and content, emotional presentation, connection with other academic disciplines and everyday life activity. During the lecture teachers not only provide students with

the knowledge, but also educate them. Great experience of higher schools proves that students' training and education are inseparable. Therefore, the objective of the work is to define the importance of lecture as a significant element in the training of pharmaceutical specialists and to present some aspects of teaching pharmaceutical compounding to students of specialty 'Pharmacy'. The article covers the role of a lecturer, his/her relationship with the audience and the conditions for good presentation of the lecture material. The feasibility of combining several lecture types is proved, for example: lecture-visualization, binary lecture (lecture-dialogue) and lecture-provocation, that makes it possible to present the subject from all possible sides, and improve the perception and memorization of information received by students. There is outlined the role of information technologies in lectures, since multimedia lecture will enable simultaneous visual and auditory impact on the student, and additional video playing enables thorough assimilation of the material and the possibility to a student to imagine him/herself directly in the workplace of a practitioner.

Keywords: *lecture, credit-modular system of training, pharmaceutical compounding.*

Надійшла 15.09.2014 року.

УДК 371.315+378.147+616.72-002.77

Волошин М.М.

Особливості проведення практичних занять з клінічного мислення на кафедрі загальної хірургії

Кафедра загальної хірургії (зав. каф. – проф. І.М.Гудз)

ДВНЗ “Івано-Франківський національний медичний університет”

Резюме. Стаття присвячена особливостям проведення практичних занять з основами клінічного мислення на кафедрі загальної хірургії у рамках проекту “MUMEENA”. Пропонується методологія проведення такого заняття на прикладі обговорення клінічного випадку, де провідним симптомом є “біль у гомілці та стопі”. Метою заняття є встановлення діагнозу пацієнта з урахуванням скарг, даних анамнезу захворювання, життя, об'єктивного обстеження, пропозиція схеми обстеження та лікування хворого з оцінкою їх результату, а також розробка рекомендацій пацієнту щодо його життя та праці. Запропонована методологія проведення практичного заняття з клінічного мислення активно залучає всіх студентів у навчальний процес, спонукає їх до поглибленого вивчення певної патології, а також розвиває аналітичні навички та стимулює самовдосконалення.

Ключові слова: *практичне заняття, клінічне мислення.*

Проект “MUMEENA” стартував у жовтні 2011 року та включає чотири європейські медичні школи та три партнерські країни. До країн, які співпрацюють у рамках даного проекту, належать: Азербайджан, Грузія, Україна, Нідерланди, Італія, Іспанія, Великобританія. Метою даного проекту є покращення медичної освіти та навчання у медичних вузах Східної Європи.

В рамках проекту “MUMEENA” на кафедрі загальної хірургії ДВНЗ “Івано-Франківський національний медичний університет” проведено практичні заняття з основами клінічного мислення.

Основні цілі практичного заняття з клінічного мислення:

- 1) навчити студента самостійно мислити та відчувати відповідальність за прийняті рішення щодо здоров'я пацієнта;
- 2) синтезувати знання, отримані на попередніх етапах навчання;
- 3) навчити студента виділяти головне та другорядне;
- 4) розглядати пацієнта як “єдине ціле” та намагатися зрозуміти причини та механізми розвитку хвороби;

5) спонукати майбутнього лікаря до постійного самовдосконалення та навчання [1,2].

Пропонується методологія проведення такого заняття на прикладі обговорення клінічного випадку із провідним симптомом “біль у гомілці та стопі”.

Всі студенти перед заняттям отримують необхідні матеріали для підготовки, які стосуються конкретного клінічного випадку. На підготовчому етапі у групі студентів виділяється два модератори, решта студентів, за підтримки модераторів, вирішують всі завдання клінічного випадку упродовж певного часу. Тільки модератори володіють повною інформацією щодо діагностики та лікування даного пацієнта. Тому їх основне завдання: спонукати решту студентів до ведення конкретного випадку у правильному напрямку та у певних часових рамках. Метою заняття є встановлення діагнозу пацієнта з урахуванням скарг, даних анамнезу захворювання, життя, об'єктивного обстеження, пропозиція схеми обстеження та лікування хворого з оцінкою їх результату, а також розробка рекомендацій пацієнту щодо його життя та праці.

Навчальні цілі практичного заняття із провідним симптомом “біль у гомілці та стопі”:

- 1) отримати необхідні навички щодо діагностичного підходу до пацієнта із симптоматикою болю у нозі;
- 2) знати основні причини болю у нозі для оптимізації даних анамнезу та особливостей об'єктивного обстеження;
- 3) скласти алгоритм лабораторної та інструментальної діагностики;
- 4) вибрати правильне лікування;
- 5) виробити рекомендації щодо реабілітації та профілактики прогресування захворювання.

Студенти мають володіти вихідним рівнем знань з анатомії серцево-судинної, м'язової та кістково-суглобової систем. З метою диференційної діагностики студенти повинні знати 10-12 патологічних станів, де основним симптомом є біль у гомілці та стопі. Ми пропонуємо проводити диферен-

ційну діагностику з наступними хворобами: облітеруючий атеросклероз, облітеруючий ендартерит, гострий тромбоз стегнової артерії, емболія стегнової артерії, діабетична ангіопатія, синдром Рейно, тромбоз глибоких вен нижніх кінцівок, ревматоїдний артрит, корінцевий синдром при радикуліті, остеомієліт, мозит гомілки. Студенти також мають бути знайомі зі скаргами, анамнезом хвороби, анамнезом життя, мати дані про загальне обстеження запропонованого пацієнта та обстеження місця хвороби, а також володіти переліком літератури, яку можна використати для підготовки до заняття.

Роль студентів-модераторів полягає у завчасній підготовці до заняття та представленні на початку заняття мультимедійної презентації з короткою презентацією теоретичних моментів, які включають анатомічні особливості місця захворювання, діагностичний підхід, методи лікування щодо всіх захворювань, з якими запропоновано проводити диференційну діагностику.

При обговоренні конкретного випадку студентам пропонується відповіді на запитання давати та занотовувати у вигляді таблиць, спершу – щодо скарг, згодом – щодо обстеження хворого. На занятті рекомендується використовувати, як додаткові матеріали, відеозапис об'єктивного та локального обстеження пацієнта, дані його лабораторних та інструментальних обстежень, хід оперативного втручання. При проведенні практичного заняття за даною тематикою пропонуємо наступний діагностичний алгоритм: лабораторні тести, доплерівське обстеження (відпрацювання практичної навички пальпації судин та доплер-обстеження, визначення плечо-кісточкивого індексу), ультразвукова діагностика, комп'ютерна томографія з контрастуванням судин. Слід звернути увагу, що студентам важко оцінити дані комп'ютерної томографії та зображення з ультразвукового сканера і це вимагає додаткової допомоги викладача. При розгляді методів лікування рекомендуємо детально зупинитись на оперативному (методи операцій, терміновість їх проведення, підготовка до оперативного втручання, післяопераційна реабілітація) та консервативному (групи препаратів, терміни їх призначення, мета призначення, лікарські форми, можливі ускладнення) методах лікування.

Запропонована методологія проведення практичного заняття з клінічного мислення активно залучає всіх студентів у навчальний процес, спонукає їх до поглибленого вивчення певної патології, а також розвиває аналітичні навички та стимулює самовдосконалення.

Література

1. Дудікова Л. В. Психолого-педагогічні аспекти готовності майбутніх медиків до професійного самовдосконалення / Л. В. Дудікова // Зб. наук. пр. № 49. Ч. II / Ред. кол.: Л. М. Романишина (голов. ред.) та

ін. – Хмельницький: Вид-во Нац. ак. Держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького, 2009. – С. 13 – 16.

2. Дудікова Л. В. Підготовка майбутніх медиків до професійного самовдосконалення / Л. В. Дудікова // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. // Зб. наук. праць. – Випуск 29. / Ред. кол.: В. І. Шахов (голова) та ін. – Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2009. – С. 103 – 108.

Волошин М.М.

Особенности проведения практических занятий по клиническому мышлению на кафедре общей хирургии

Кафедра общей хирургии (зав. каф. – проф. И.М.Гудз)
ГБУЗ “Ивано-Франковский национальный медицинский университет”

Резюме. Статья посвящена особенностям проведения практических занятий с основами клинического мышления на кафедре общей хирургии в рамках проекта “MUMEENA”. Предлагается методология проведения такого занятия на примере обсуждения клинического случая, где ведущим симптомом является “боль в голени и стопе”. Целью занятия является установление диагноза пациента с учетом жалоб, данных анамнеза заболевания, жизни, объективного обследования, предложение схемы обследования и лечения больного с оценкой их результата, а также разработка рекомендаций пациенту по его жизни и труду. Предложенная методология проведения практического занятия по клиническому мышлению активно привлекает всех студентов в учебный процесс, побуждает их к углубленному изучению определенной патологии, а также развивает аналитические навыки и стимулирует самосовершенствование.

Ключевые слова: практическое занятие, клиническое мышление.

M.M.Voloshyn

The Specifics of Teaching Practical Classes in Clinical Reasoning at the General Surgery Department

General Surgery Department (the Head of the Department – Prof. I.Hudz)

Ivano-Frankivsk National Medical University

Abstract. The article addresses the specifics of teaching practical classes in the fundamentals of clinical reasoning at the general surgery department as a part of the “MUMEENA” project. The author suggests a methodology of teaching such a class by discussing a clinical case where the main symptom is the pain in the ankle and foot. The goal of the class is to teach how to diagnose a disease by taking into account patient complaints, medical history and objective examination data, to propose schemes of patient's examination and treatment, to evaluate their effectiveness and to develop recommendations as to the patient's lifestyle and work patterns. The proposed methodology of teaching practical classes in clinical reasoning engages all the students in the learning process, encouraging them to gain profound knowledge of a certain pathology as well as developing analytical skills and motivating self-improvement.

Key words: practical class, clinical reasoning.

Надійшла 15.09.2014 року.

УДК 378.147.88+615.032+615.014+378.147

Губіна Н.В.

Особенности проведения виробничої практики зі спеціалізації «Використання лікарських препаратів у клінічній практиці» на фармацевтичному факультеті в рамках Болонської системи

Кафедра клінічної фармакології й фармакотерапії (зав. каф. – проф. Купновицька І.Г.)

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

Резюме: Проведення виробничої навчальної практики зі спеціалізації «Використання лікарських засобів у клінічній практиці» на фармацевтичному факультеті є важливим етапом у підготовці майбутнього провізора. У статті наведено досвід проведення виробничої практики в умовах кредитно-модульної системи нав-

чання, зокрема, вдосконалення практичних умінь та навичок, що стосуються оптимального використання ліків для забезпечення раціональної фармакотерапії, попередження та усунення небажаної побічної дії лікарських засобів, а також надання фармацевтичної опіки хворим різного профілю. Розглянуто та запропо-